N°. 2044. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 13 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 12 Januarij.

Ontwerp van Wet tot regeling van het Armbestuur.

III.

Den artt. 3, 7, 9, 10, 11, 12 en 13 van het wetsontwerp zou men het niet aanzien, dat het ontworpen en geredigeerd is geworden op de wijze, waarop wij billijkerwijze mogen veronderstellen dat het tot stand is gekomen. Als konceptie en onder het gezigtspunt van redaktie is een elk gehouden het uitnemend geslaagd te heeten. Hoe nu is men te werk gegaan, zoodat het, in dit tweeërlei opzigt, zich ver verheft boven hetgeen vóór 1848 en in den tegenwoordigen tijd uit de ministerieele bureaux aan de Kamer wordt aangeboden? Die het thans aanhangig ontwerp ook maar oppervlakkig vergeleken heeft met de beide wetsvoordragten op het armbestuur van den voorganger des ministers van Binnenlandsche Zaken, behoeft ons antwoord op deze vraag niet: ter inlichting van hen, die zich van dezen niet onaangenamen arbeid onthouden hebben, strekke het volgende.

De ontwerper van het in behandeling gebragte ontwerp blijkt zeer voorzigtiglijk zich het genoegen ontzegd en de gevaren ontweken te hebben van ongebaande wegen te bewandelen. Hij vond een belangrijken *Vorarbeit* afgewerkt door zijnen genialen voorganger, welken hij wijsselijk niet te versmaden achtte, en liever wilde hij, teregt naar onze meening, daar ruimschoots gebruik van maken, dan een geheel nieuw weefgetouw op te zetten. En ruimschoots heeft hij dan ook gebruik gemaakt zoo wel van de hersenvruchten zijns voorgangers als van de aanmerkingen, welke daartegen, in en buiten de Kamer, in het midden zijn gebragt. Op de volgende doodeenvoudige en, wanneer men met weinig moeite iets voortreffelijks wil voortbrengen, aanprijzenswaardige wijze blijkt hij daarbij te werk te zijn gegaan: hij heeft voor zich gelegd de tweede, merkelijk gewijzigde en getemperde wetsvoordragt van zijnen voorganger, en zich omgeven niet slechts van de voorloopige verslagen, door de sektiën der Tweede Kamer uitgebragt, maar ook door adressen van verschillende zijden afkomstig en door brochures en bladen, waarin die wetsvoordragt in 't breede is besproken geworden. Daarop is hij, naar wij vermoeden, aan 't lezen gegaan van het wetsontwerp, in dat ontwerp doorhalende wat de meest algemeene en de krachtigste oppozitie had ontmoet, doch eerbiedigende alles, en het was niet weinig, wat, in plaats van met afkeuring, met lof van alle kanten bejegend was.

En zoo verviel derhalve een zeker aantal artikelen, terwijl insgelijks het grootst aantal artikelen ongedeerd bleef staan. Hoe toen verder? Vervallen was het artikel, waarin zich het krachtigst de ook door ons met nadruk bestreden *tendenz* van den vorigen minister uitsprak: het werd vervangen door een geheel nieuw artikel van eigene vinding, waaraan wij reeds eene welverdiende hulde hebben gebragt, door het art. 20 namelijk, 'twelk bepaalt, dat »de ondersteuning der armen aan de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid wordt overgelaten." Zoo was het beginsel gevonden en geformuleerd, dat de nieuwe wetsvoordragt zou beheerschen en toen kwam het er nog maar op aan, de overige artikelen daarmede in harmonie te brengen, de behoudene artikelen in eenigzins andere bewoordingen over te zetten en de aanduidings-cijfers der hoofdstukken, waarin het oorspronkelijk ontwerp verdeeld is, met behoud echter van hunne volgorde, in zoo verre te wijzigen, als dit, ten gevolge van het in toepassing gebragte doorschrappingsproces, noodig werd bevonden. Op die wijze kreeg men, zonder groote inspanning des geestes, een veelzins uitmuntend gekoncipieerd en geredigeerd wetsontwerp, waaruit de struikelblokken weggenomen waren, waaraan een vorig minister zich zoo deerlijk gekwetst had. Nog eens, wij prijzen, in zeker opzigt, de voorzigtigheid van zijnen opvolger, die ongetwijfeld op de aangeduide wijze het beste van al de wetsontwerpen heeft tot stand gebragt, die ons, tot dusverre van het tegenwoordig ministerie onder de oogen zijn gekomen.

Den, in den aanhef van dit opstel, genoemde artikelen, zeiden wij, zou men het echter niet aanzien, dat, langs den aangewezen weg, naar alle vermoeden, die wetsvoordragt in de wereld is gekomen. Waarom niet? Omdat zij, schoon eerst opgenomen in het oorspronkelijk ontwerp, en daarna van vele kanten en met strengheid behandeld, desniettemin toch door den tegenwoordigen minister gespaard en behouden zijn gebleven. Zou men daaruit niet mogen afleiden, dat de tegenwoordige Regering wel niet in die mate als eene vroegere ongevoelig zich wil betoonen voor de gegronde aanmerkingen der kerkelijke en bijzondere liefdadigheid, maar dat zij toch ongenegen is aan al hare *réclames* regt te laten wedervaren? Onzes bedunkens, mag men daaruit veilig tot dit besluit komen. De ontleding der genoemde artikelen zal, trouwens, voldoende zijn, ter gronding der overtuiging, dat, indien vele, dan toch niet alle regten der kerkelijke en bijzondere liefdadigheid, als pligtmatig was, door de Regering geëerbiedigd zijn geworden. Daartoe gaan wij thans over.

O mogte het *zóó* wezen, verzucht men weemoedig, bij het lezen der volgende indrukwekkende woorden van Potgieter (*Gids*, VII, blz. 145); moge het althans spoedig zóó worden! Hoe vaak hebben wij niet een droom schoon als de zijne verwezenlijkt gewenscht! Welke offers leggen wij ons niet gestadig op, opdat ten minste van onzen kant diens verwezenlijking niet verstoord worde! Maar wat baat het, dat van een kant alleen dagelijksche offers tot dat doel gebragt worden, wanneer van het *eendragt maakt magt* slechts een deel van Nederlands bevolking zich doordrongen betoont! Mogen Potgieters woorden, vooral bij 't dreigen der met den dag hooger stijgende gevaren, alle landgenooten tot nadenken en bij hen de gewenschte vruchten te weeg brengen!

Hij schrijft aldus:

»Er zijn er, die het betreuren, dat het aan den avond der vorige eeuw »groote ideën heeft gesneeuwd, en er, die het verheugt, dat in den ochtend van deze over het westen van Europa eene nieuwe lente aanlichtte; maar hetzij men het beklage, hetzij men het toejuiche, wij leven onder instellingen, die van geen katholiek of protestantsch **volk** weten, die slechts het **Nederlandsche** kennen. Hoe eng de grenzen mogen zijn, waarbinnen zijn gebied werd beperkt; hoe luttel gewigts het langer in de schaal van ons werelddeel hebbe te werpen; hoeveel het ook verloor, indien het de spreuk zijner vaderen volkomener dan deze in beoefening bragt, indien het beide provincialismus en sektenhaat aflegde, zou het zich niet met eene toekomst mogen vleijen, benijdbaar boven die van menigen nabuur? »Eendragt maakt magt!" 't klinke ons niet enkel uit het verleden, het beheersche aller hoofd en harte, het wijzige iederen wensch, en trots de tallooze schakeringen van gewest en geloof, zal de naam van Nederlander in den vreemden eerbied vergen, zal ons lot in dit goede land gezegend zijn! Één in afkomst, hetzij we ons het liefst verlustigen in de heugenis onzer vroegste letterkunde, bloeijende eer het dorre hout in de bosschen van den vreemde uitbotten mogt, hetzij ons harte spoedigst warm wordt bij de herinnering dier zwervers op den oceaan, aan wie wij het hebben dank te weten, dat Oost en West de namen onzer landschappen dragen; één in taal, het zoete blijk, dat wij allen aan de knieën derzelfde moeder speelden, dat wij allen kinderen van éénen huize zijn; - één in lief en leed, hetzij de zon onze oogsten rijpt, hetzij de storm onze kusten teistert, en zoowel als de vrede in den handel den hoorn des overvloeds voor ons leêg stort, als wanneer de oorlog onze schatten vergt en ons bloed stroomen doet; - één in alles wat menschen voor deze wereld gemeens kunnen hebben, late men ieder, den blik op de volgende gerigt, Gode naar zijne wijze dienen, hier geen anderen wedijver kennende dan dien, in iedere betrekking Zijn beeld getrouw te dragen; om dáár allen — voor onze tekortkomingen te worden vergeven!"

Men schrijft ons uit Breda dd. 9 Januarij:

»Heden overleed alhier, bij zijne familie, na eene kortstondige hevige ziekte, in den ouderdom van 38 jaren, de wel Eerwaardige zeer Geleerde Heer Florentius Cornelis Henrikus Ingen-Housz, R. K. Priester en Sekretaris van Zijne Doorl. Hoogwaardigheid Monsgr. den Bisschop van Breda.

»Allen, die het geluk gehad hebben, den overledene eenigzins van nabij te mogen kennen, zullen dat verlies betreuren. Vriendelijk en innemend jegens iedereen, was de Wel Eerw. Heer Ingen-Housz steeds de vriend van allen. Hij was een ware Priester, die van zijne prilste jeugd af met hart en ziel er zich had op toegelegd, om de hooge deugden aan te kweeken, welke zijn' stichtende loopbaan in latere jaren sierden. — Behalve eene allerteêrste godsvrucht jegens het aanbiddelijk Altaargeheim, dat hij dagelijks, met vernieuwden liefdegloed, aan den driemaal Heilige opdroeg, en een kinderlijk vertrouwen in zijne Hemelmoeder Maria, waren zijne hoofddeugden: eene diepe ootmoedigheid, welke des te meer uitscheen, hoe meer zij werd op de proef gesteld — en dan — eene onbegrensde liefde voor den naasten, waardoor hij steeds was de vader der armen, de toevlugt van allen die zuchtteden, de troost aller bedrukten. Zijne nog krachtvolle levensjaren en goede gezondheid, beloofden in hem, nog lange een toonbeeld van priesterdeugd, wier weldadige invloed in zegen zoude zijn; dan de Voorzienigheid had, in Hare ondoorgrondelijke raadsbesluiten er anders over beschikt.... Hij ontsliep zacht en met den lach der zaligheid op de wangen om, wij mogen er niet aan twijfelen, te ontwaken in die reijen der Gelukzaligen, werwaarts hem, sinds lange, zijne heiligste verzuchtingen, zijne vurigste verlangens heenvoerden.

»Het Bisdom van Breda verliest in hem, een voorbeeldig Priester; Monsgr. van Hooijdonk een steun; zijne brave familie hunne kroon en luister. Dan, wij berusten ook in de beschikkingen der Voorzienigheid, en vertrouwen dat dit nieuwe verlies voor de Kerk van Breda, en voor de brave familie die zeer getroffen is, eene bron van nieuwe Hemelgunsten zal zijn."

De gemeenteraad van Amsterdam heeft aan den Koning het onderstaande adres aangeboden:

»SIRE!

»Onder de onderwerpen, wier wettelijke regeling wordt te gemoet gezien, hetzij naar aanleiding der Grondwet, hetzij ten gevolge van toezeggingen van Uwer Majesteits Regering, hetzij eindelijk ter voldoening aan algemeen gevoelde behoefte, mag één vooral belangrijk worden genoemd, als diep ingrijpende in het dagelijksche leven en waarvan veel voor het geluk en het welzijn des volks wordt verwacht: namelijk eene verbeterde geneeskundige staatsregeling of wetgeving.

»De onvolledigheid, ongeschiktheid en onbruikbaarheid der bestaande algemeene wetgeving op dit stuk zijn sedert jaren door elken deskundige, en ook door Uwer Majesteits Regering erkend; bouwstoffen tot herstel en verbetering zijn in menigte verzameld; aan vele en uitvoerige voorlichting der wetenschap heeft het niet ontbroken; en toch laat zich de degelijke en volkomene hervorming onzer geneeskundige staatsregeling nog steeds met ongeduld wachten.

»De gemeenteraad van Amsterdam, door de wet geroepen, om het toezigt op de plaatselijke gezondheids-politie opgedragen aan het dagelijksch bestuur, te schragen door verordeningen, welke in het belang van de zedelijkheid en van den gezondheidstoestand worden vereischt, vindt zich bij gebrek van steun in eene op dit punt welgeordende algemeene wetgeving, onmagtig, om door noodzakelijke en gepaste maatregelen een, voor het leven en de gezondheid der talrijke aan zijne zorg toevertrouwde bevolking zoo gewigtig onderwerp, behoorlijk te regelen. Hij kan noch mag dit langer stilzwijgend voorbij zien, en acht het eene zijner heiligste pligten om de aandacht van Uwe Majesteit te vestigen op den jammerlijken toestand, waarin zich de geneeskundige wetgeving bevindt.

»Zonder te treden in eene uitvoerige uiteenzetting van al de punten, welke in eene meerdere of mindere mate betere voorziening van de wetgevende magt vorderen, of in een naauwgezet onderzoek naar hetgeen de wetenschap in dit opzigt regt heeft te eischen, kan de Raad volstaan met te verwijzen naar de inbreuken op eene goede geneeskundige politie, welke sedert jaren in deze bevolkte stad straffeloos moeten worden geduld bij de [illegible]

wetgeving: naar het gebrek aan behoorlijke wettelijke regeling omtrent het toezigt der geneeskundige politie op den algemeenen gezondheidstoestand, op de levensmiddelen, de prostitutie enz., waartoe voldoende regt en magt ontbreken aan de onderscheidene autoriteiten; naar de door de regterlijke magt bij herhaling uitgemaakte onverbindbaarheid der instruktiën, behoorende bij de wet van 12 Maart 1818, *Staatsblad* N°. 16, en de daaruit voortvloeijende geheel of gedeeltelijk onwettige uitoefening der geneeskunst; naar de rockelooze spotternijen met betamelijkheid, zedelijkheid en gezondheid, schier dagelijks te vinden in de openbare dagbladen, welke overvloeijen van aankondigingen van geheime en dus genoemde universele genees- en voorbehoed-middelen tegen allerlei, zelfs de meest tegenstrijdige, kwalen, door onbevoegden verkrijgbaar gesteld en aangeprezen; waarbij niet alleen de gezondheid der ingezetenen wordt prijs gegeven aan onverstand en eigenbaat, maar zelfs schandelijke aanslagen worden gesmeed op de zedelijkheid des volks.

»Lang reeds heeft die teugelloosheid eener pseudo-geneeskunst ergernis verwekt, en, wat meer is, de gezondheid van velen benadeeld, het leven van sommigen verkort; maar sterker nog dan te voren heeft de verontwaardiging over hare verderfelijke strekking zich geopenbaard bij het heerschen der raadselachtige ziekte, welke stad en land met huivering heeft vervuld, toen de ijver van bevoegde geneeskundigen, welwillend gesteund door plaatselijk bestuur, diakoniën en andere liefdadige inrigtingen, om den voortgang der ziekte, naar menschelijk pogen, zoo veel doenlijk te keeren of haren invloed te verminderen, droevig werd tegengewerkt door aankondigingen van beweerde universele middelen tegen de cholera, welke gunstig mogen zijn voor beoogd winstbejag, doch in zulke tijden vooral als ongeoorloofd behoorden geweerd te kunnen worden.

»Dien toestand der geneeskundige wetgeving door tijdelijk toezien te bestendigen, zou, naar de eerbiedige meening van den Raad, eene zware verantwoordelijkheid op hem laden. Hij wendt zich daarom tot Uwe Majesteit, met de eerbiedige doch dringende bede om voorziening in de groote behoefte der hoofdstad des rijks aan eene goede en volledige geneeskundige wetgeving.

»De Raad wenscht in geenen deele de Hooge Regering te bemoeijelijken en den last der wetgeving, welke reeds op haar rust, te verzwaren; maar hij is overtuigd, dat vóór alles eene goede *hygiëne* gunstig moet werken op den zedelijken en maatschappelijken welstand der bevolking, en hij vermeent tevens, dat reeds sedert geruimen tijd zoo vele en voldoende bouwstoffen verzameld en ter beschikking der Hooge Regering voorhanden zijn, dat de tegenwoordige bede wel geene ongelegenheden of onoverkomelijke moeijelijkheden voor het algemeen bestuur kan opleveren.

»Uit dien hoofde, Sire! brengt de Raad der stad Amsterdam eerbiedig en vertrouwend het verzoek voor Uwen troon, dat spoedig door Uwe Majesteit een wetsontwerp moge worden voorgedragen tot eene behoorlijke regeling dezer zoo teedere als belangrijke aangelegenheid, opdat spoedig worde daargesteld eene voldoende geneeskundige wetgeving, waarbij wordt geordend, wat thans ongeordend is; verbeterd, wat dringend verbetering behoeft; beteugeld, wat thans niet te weren is; en zoo doende de aan het gemeentebestuur opgedragen plaatselijke wetgeving uitvoerlijk en hare bevoegdheid met juistheid omschreven worde, en daardoor de physieke welstand der ingezetenen, die magtige hefboom voor welvaart en zedelijke kracht op goede grondslagen moge kunnen bevestigd worden.

»Hetwelk doende enz.

»De Raad der Stad Amsterdam."

Het Fransche gouvernement heeft besloten in 1855 te Parijs, te gelijk met de reeds aangekondigde algemeene tentoonstelling van voorwerpen van nijverheid, eene algemeene tentoonstelling van voorwerpen van kunst te doen plaats hebben.

Het hoofddoel dezer tentoonstelling is een soort van wedstrijd tusschen de scholen der verschillende landen te openen; aan de beoefenaars der kunsten eene nieuwe en vruchtbare gelegenheid tot vergelijking aan te bieden, en bij hen dien lofwaardigen naijver te wekken, waaruit de meesterstukken plegen te ontstaan. Beide tentoonstellingen worden gelijktijdig gehouden, opdat de nijverheid ook partij kunne trekken van de meest uitnemende voorbeelden der kunst in het algemeen en bepaaldelijk van de teekenkunst.

Ten einde dit doel te bereiken behoort de tentoonstelling van schoone kunsten zoo volledig mogelijk te zijn en van dien aard, dat zij aan regtmatige eischen voldoe.

Daartoe heeft het Fransche gouvernement reeds onderscheidene maatregelen genomen; zoo heeft het bepaald, dat de kunstvoortbrengselen uit den vreemde, aan de Fransche grenzen bezorgd op nader aan te wijzen plaatsen en binnen een nader te bepalen termijn, kosteloos naar Parijs zullen worden vervoerd en, daar aangekomen, buiten bezwaar der verzenders, ter bestemde plaatse zullen worden bezorgd.

Verder heeft het verlangd, dat de vreemde gouvernementen personen zouden aanwijzen, om met het bestuur der tentoonstelling te raadplegen over het al dan niet toelaten der kunstvoortbrengselen van het land, dat zij vertegenwoordigen, met dat bestuur de geschilpunten, die zich mogten voordoen, te vereffenen, en aan hetzelve opgave te doen van het aantal en de grootte der te verwachten stukken, ten einde zoo doende te kunnen worden nagegaan, hoe veel ruimte elk land zal behoeven.

Als zoodanig zal van wege dit Rijk optreden de Nederlandsche konsul-generaal te Parijs, de heer J. P. Pescatore. Deze zal zich in betrekking stellen met den raad van bestuur der Koninklijke Akademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam, welke raad zich, op uitnoodiging der Regering, wel heeft willen belasten met de taak van tusschenpersoon tusschen onze kunstenaars en den heer Pescatore en van beoordeelaar der eventueel in te zenden voorwerpen van kunst, tevens bevoegd om in het belang van den roem der Nederlandsche school, al dadelijk te weren hetgeen naar zijn oordeel niet waardig zou wezen op de tentoonstelling te worden geplaatst.

Tot dien raad worden mitsdien verwezen allen die eenig voorwerp van kunst naar de tentoonstelling zouden wenschen te zenden. Zij kunnen zich schriftelijk (met franko brieven) of persoonlijk aanmelden bij den sekretaris van den raad, den heer J. Wittering, te Amsterdam.

Ingevolge mededeelingen van de Duitsche en Belgische telegraaf-besturen, zijn, behalve de bij de beschikking van den 29 Dec. jl., n°. 180, 6de afdeeling genoemde telegraafkantoren, ten allen tijde voor het publiek geopend, de kantoren der Duitsch-Oostenrijksche telegraaf-vereeniging te: Augsburg, Bamberg, Hof, Lindau en Ulm; het Belgische kantoor te Brussel, de kantoren te Londen van de onderzeesche telegrafen tusschen de Britsche, Belgische en Fransche kusten en de Fransche kantoren te: Bordeaux, Lyon, Marseille en Parijs.

Nachtberigten, door de Belgische en Fransche kantoren verzonden, worden echter als vroeger, tegen den dubbelen tariefprijs berekend.

Berigten in de Engelsche taal worden, behalve bij de reeds aangekondigde Duitsch-Oostenrijksche kantoren, aangenomen te Altenburg, Bremen, Harburg, Riesa, Zwickau en, gedurende den badtijd, te Kissingen.

Van de Wurtembergsche telegraafkantoren te Bruchsal, Friedrichshafen, Heilbronn, Stuttgart en Ulm worden de berigten, wanneer de afzender het verlangt, voor den vasten prijs van *f* 1.20, met den spoorwegdiensttelegraaf verzonden, naar de daartusschen gelegen Wurtembergsche spoorwegstations te Aulendorf, Besigheim, Biberach, Bietigheim, Bretten, Cannstatt, Esslingen, Geislingen, Göppingen, Laupheim, Lonsee, Ludwigsburg, Maulbronn, Mühlacker, Plochingen, Ravensburg, Süssen, en Untertürkheim.

Met de Saksische spoorwegdiensttelegrafen worden, op denzelfden voet, berigten verzonden: door het telegraafkantoor te Dresden, naar Bautzen (Budissin), Bisschofswerda, Königstein (stad en vesting), Krippen, Schandau, Löbau, Pirna en Radeberg; door het telegraafkantoor te Altenburg, naar Crimitzschau, Plauen, Reichenbach en Werdau; en door het telegraafkantoor te Riesa, naar Döbeln, Mittweida, en Waldheim.

Voor een enkelvoudig berigt, van 1 tot 20 woorden, naar Pietra Santa, in Toscane, over België te verzenden, wordt aan de Nederlandsche kantoren gelijken prijs berekend als voor een naar Pisa bestemd berigt.

Op den 6 dezer overleed te Eindhoven in den hoogen ouderdom van ruim 90 jaren de heer H. P. van Leersum oud-direkteur der brieven posterij. Hij was een regtschapen man, niet slechts om zijn zeldzamen ouderdom opmerkelijk, maar meer nog door zeldzame gaven van hart en geest, die aan zijn jeugdigen leeftijd de rijpheid der gevorderde jaren, en tot zijne laatste dagen aan de ervaring de onbevangene warmte der jeugd paarden. Reeds op 23 jarigen leeftijd was hij burgemeester dezer stad, en 60 jaren lang was hij een geacht en bemind lid van den raad. Hij was een man vol geloof, minzaam en weldadig. Zijne gedachtenis zal in zegening blijven.

Wij lezen in de *Grondwet*:

»De tegenwoordige Minister van Binnenlandsche Zaken acht, in strijd met het gevoelen van zijn voorganger de gemeentebesturen verpligt, om de kosten van vestiging en onderhoud van ter zake van bedelarij of landlooping, veroordeelde personen in de bedelaarsgestichten te voldoen. De Minister grondt die verpligting op koninklijke besluiten die, volgens het 4e der additionele artikelen van de Grondwet, van voortdurende kracht worden geoordeeld, totdat zij door andere wettelijke bepalingen, waartoe bereids een ontwerp aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is aangeboden, zullen zijn vervangen.

»Wij twijfelen of vele gemeenteraden dat gevoelen zullen aankleven, — te meer, omdat bij niet weinigen geene gelden tot dat einde op de gemeentebegrooting zijn beschikbaar gesteld."

— Men meldt uit Breda dat met aanstaande Mei twee eskadrons van het 2e regiment dragonders naar deze stad 's Hage en twee naar Tilburg, zullen worden verplaatst.

De minister van Oorlog heeft bij de toezending der wet van den 21 December 1853, houdende bepalingen betrekkelijk het bouwen, planten en het maken van andere werken, binnen zekeren afstand van vestingwerken van den Staat, welke wet met den 13 dezer in werking zal komen, aan de inspekteurs der fortifikatien het verlangen te kennen gegeven, dat de bepalingen van de nieuwe wet voor de eigenaren zoo weinig mogelijk bezwarend worden, dat niets meer van hen worde gevorderd dan volstrekt noodig te weten zij; dat zooveel mogelijk geene processen-verbaal worden opgemaakt vóór dat men de overtreders der wet gewaarschuwd hebbe, om hun de gelegenheid te verschaffen, hetgeen strijdig met de wet mogt zijn gemaakt, weg te ruimen en dat, wanneer er iets twijfelachtigs mogt wezen, de bedoeling van den minister worde gevraagd vóór dat men de wet toepasse, daar het de intentie is, dat deswege de meest mogelijke gematigdheid in acht worde genomen; dat jegens de eigenaren met welwillendheid worde gehandeld en de ingenieurs zich nimmer in de huizen of op de erven zullen begeven, dan na den opgang of vóór den ondergang der zon. De minister heeft hierdoor voldaan aan de toezeggingen, door hem te dezer zake aan de beide Kamers der Staten-Generaal gedaan.

De minister van Finantien heeft bij resolutie van 22 December ll., intrekking in zoo ver der resolutie van 4 October 1825, bepaald, dat het zout, met genot van vrijdom van accijns, ten behoeve van tegelbakkerijen wordende ingeslagen, voortaan moet worden vermengd, naar verkiezing van den fabriekant, hetzij met vijf ponden potasch, hetzij met 100 looden bijtend kalkpoeder, onder elke honderd ponden zout; en bij resolutie van 23 December ll. goedgevonden te kennen te geven, dat de ijzeren gazpijpen, voor zoo veel de toepassing van het tarief van regten aangaat, moeten worden gerangschikt in de rubriek ijzerwerk en gereedschappen, gegoten, gesmeed, geslagen of geplet, op den invoer belast met het regt van 6 pCt. der waarde.

'sGRAVENHAGE, 11 Jan. Het heeft H. M. de Koningin behaagd, aan de kommissie der armen-bewaarschool te Alkmaar en ten behoeve van de Sophia-school te Zevenbergen (prov. Noord-Brabant) sommen van *f* 100 te doen geworden.

— Het *Journal de St. Petersbourg* van den 1 dezer deelt mede, dat Z. M. de Keizer van Rusland aan den voormaligen minister-plenipotentiaris van Rusland bij het Nederlandsch Hof, den baron von Maltitz de ridderorde van den Witten Adelaar heeft geschonken.

— Z. M. de Keizer der Franschen heeft den heer P. van Rees, rezident te Batavia, benoemd tot ridder der orde van het Legioen van Eer.

Men vermeent tevens, dat de heer van Rees weldra in het moederland verwacht wordt.

ROERMOND, 9 Jan. Door het zachte dooiweder, dat wij gedurende eenige dagen hebben, is de massa gevallen sneeuw van lieverlede verdwenen. Ook heeft het ijs in de rivier de Maas losgelaten, tengevolge waarvan veel ijs afdrijft, en de waterstand aanmerkelijk hooger is geworden.

Men mag dus verwachten dat na weinige dagen de scheepvaart, weder in volle werking zal zijn, hetgeen zeer te wenschen is; daar in deze stad bijna gebrek aan steenkolen heerscht, verscheidene schepen met steenkolen hunne vrachten op weg.................. De prijs der weinige.................. in de magazijnen waren, is in den laatsten tijd tot het dubbel gestegen. *(N. R. C.)*

ARNHEM, 11 Jan. Heden morgen heeft zich het ijs in den Rijn bij deze stad in beweging gezet en is het water aanmerkelijk gewassen. Door middel van seinschoten is dit aan de binnen- en buitendijks woonachtige ingezetenen der Betuwe bekend gemaakt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 11 Jan. De *Moniteur* meldt, dat het gouvernement een depeche heeft ontvangen van Konstantinopel, dd. 31 December, waarin berigt wordt, dat de Divan heeft bewilligd in al de voorstellen der vier mogendheden.

— De *Patrie* deelt thans mede, dat een deel der eskaders op den 3den Januarij werkelijk de Zwarte Zee is binnengeloopen, met de eerste divisie der Turksche Egyptische vloot. Zes schepen zijn ter bescherming van den ingang van den Bosphorus achtergebleven. De tweede divisie der Turksche scheepsmagt lag voor Teraphia ten anker.

Wijders behelst de *Patrie* de tijding van eene overwinning door de Turken bij Kalafat behaald. Aan den aldaar gevoerden strijd zouden 25,000 Turken hebben deel genomen, en men had zes stukken geschut op de Russen veroverd.

In strijd met deze opgave is eene telegraphische depeche uit Weenen, waarin gesproken wordt van een nederlaag

laag door de Turken geleden, terwijl de zes vuurmonden in dat berigt uit de handen der Turken in die der Russen overgaan. Het valt moeijelijk te beslissen welke van deze berigten de waarheid behelst, alleen houde men in het oog, dat de tijdingen die van Weenen komen doorgaans ten voordeele der Russen zijn.

— Het blijkt thans met zekerheid dat het verlies der Turken bij Alexandropol zeer aanzienlijk is geweest. In een schrijven uit Trebizonde, medegedeeld door de *Presse*, hebben de Turken bij dat gevecht 25 kanonnen verloren, en een verlies geleden van 5000 dooden, het aantal gewonden klom tot 600.

— Men verzekert dat Perzie, in weerwil der nieuw aangeknoopte betrekkingen met Engeland, steeds voortgaat met zich tegen Turkije te wapenen.

MADRID, 8 Jan. De jongeboren prinses is overleden. Men houdt dit verlies nog altijd voor de koningin verborgen.

ENGELAND.

LONDEN, 11 Januarij. Men leest in de *Sun:*

Door Oostenrijk is aan het kabinet van Petersburg de vraag gedaan of Rusland zou toestemmen in een algemeen Europeesch protektoraat over de Christenen in Turkije. Het antwoord gegeven in de stelligste bewoordingen luidde, dat Rusland nimmer zou gedoogen dat een vreemde mogendheid zich mengde in de zaken der Grieksche kerk.

Een brief uit Belgrado, van 17 December, den avond voor St. Nikolaas, vermeldt dat des anderen daags de gewone gebeden voor den Keizer als beschermer des lands niet zouden gelezen worden.

— De tijdingen uit Bombay zijn van 14 Dec. De Birmannen hebben Pegu hernomen. Men verwachtte dat den 20sten eene algemeene beweging tegen de Engelschen zou losbarsten. De oorlogspartij in Ava was nogtans zeer zwak.

Het binnenrukken van Russische troepen in Khiwa wordt bevestigd. De Affreden hebben zich in Peschawer aan 14,000 Engelschen, bij den bergpas van Kohat, onderworpen; deze zullen aldaar een fort bouwen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 9 Januarij. Men leest in den *Lloyd*: In den nacht van den 31 December op 1 Januarij, ontmoette een Turksch eskadron, dat eene verkenning deed, nabij Buleschttate, op den weg van Krajova een Russisch bataillon. Daardoor ontstond eene schermutseling, waarvan het gevolg was dat het eskadron met verlies werd teruggedreven. Onder de gesneuvelden bevond zich de eskadrons-Chef. Van die niets beduidende schermutseling hebben de verspreide geruchten dadelijk een veldslag gemaakt.

Luidens een brief van Bucharest dd. 24 December, bestaat het artillerie park, nabij Guirgewo geposteerd, in 100 stukken van zwaar kaliber; ook nabij Galazc zijn er 120. Den 29 December waren reeds ongeveer 40,000 man van het legerkorps van generaal Osten-Sacken de vorstendommen binnengerukt. Nieuwe troepen-vereenigingen hebben in Bessarabië plaats.

Men maakt nabij Kremenzow en Charkow toebereidselen [illegible] van een artillerie-kamp van 10,000 man, dat tegen de lente gereed moet zijn. De werkzaamheden der [illegible] nabij Bucharest worden voortgezet, zoowel zuid- als noordwaarts. Twee kompagnien sapeurs zijn derwaarts van Guirgewo gezonden.

Men heeft eene verkenning gedaan van al de eilanden in den Donau, van Galacz af in de rigting van Kalarasch, den stroom opwaarts. Waar de Russen door de Turken verlaten schansen vinden, vernielen zij ze. Eene andere verkenning, is van af Giurgewo, den stroom afwaarts gedaan.

De Turksche posten op de oevers zijn niet aangevallen geworden.

Brieven van 31 Dec. behelzen dat de inwoners van Krajowa, zonder eenige blijkbare reden verzocht zijn geworden, zich rustig te houden en geen vrees te koesteren; daaruit besluit men dat ernstige krijgsgebeurtenissen ophanden zijn.

— Luidens brieven van Konstantinopel, dd. 26 Dec. te Weenen ontvangen, zou, zegt *de Loyd* verder, de partij des oorlogs steeds veel overwigt hebben, en in 't geheim werken. De handel lijdt veel tengevolge der staatkundige gebeurtenissen; men ziet geen geld, en de [illegible], het vroeger zoo verachte geldpapier, zijn thans [illegible]zocht.

[illegible] Sultan heeft bevolen dat de inhechtenis genomen Softa's [illegible]wijld en met alle strengheid zouden worden teregtgesteld. (Naar de Turksche wetten, moeten zij, schenkt de Sultan hun geen genade, in zakken genaaid en in zee geworpen worden.) De Christen voorsteden van Pera en [illegible] zijn gedurende het oproer rustig gebleven. De tegenwoordigheid der Engelsche en Fransche vloten heeft belet dat de Christenen verontrust wierden. «Het garnizoen is in de kazernen gekonsigneerd en door troepen uit de omstreken versterkt geworden. Sterke patrouilles doorkruizen de stad om de zamenscholingen uit elkander te drijven. Het ministerie is permanent en heeft zich een raad toegevoegd. De in hechtenis nemingen van opstandelingen blijven aanhouden. Honderd Softas zijn tot verbanning in plaats van tot den dood veroordeeld, en naar Canea vervoerd. Onder hen bevinden zich verscheidene zonen van invloedrijke personaadjes. De Engelsch-Fransche vloot is geheellijk in de baai van Beikos.

— Volgens berigten uit Konstantinopel, loopende tot 2 dezer, is er het manifest des Sultans verschenen, waarbij hij de besluiten van den grooten raad, betrekkelijk de Weener voorstellen, bevestigt.

De Sultan heeft twee Polen tot brigadiers bij het leger in Azië aangesteld.

FREIBURG, 30 Dec. Sedert lang bestaat de gewoonte dat in den Dom op Zon- en feestdagen, des ochtends ten 8 ure voor de katholieke militairen van het garnizoen gepredikt wordt, waarna eene stille mis volgt. Van lieverlede woonde een groot gedeelte der bevolking die dienst bij, en wel om verschillende redenen. Vooreerst werd door de militairen eene fraaije muzijk uitgevoerd en toonde de soldaten eene ware godsvrucht, die algemeen behaagde; ten tweede was het gewoonlijk de prediker Dr. Kàbel, een jong geestelijke van uitstekend talent, die met innig vuur tot de soldaten het woord rigtte. Dr. Kàbel is nu den 20 November ll. in hechtenis genomen, wijl hij, ingevolge het bevel van den Aartsbisschop, den herderlijken brief had voorgelezen. Echter reeds vroeger waren de militairen bij de predikatie van dezen geestelijke niet meer tegenwoordig.

Naar men verneemt had de stadskommandant den dompastoor het volgende geschreven: »Het deed hem leed Z. Ew. te moeten bekend maken, dat dienstpligt de soldaten niet veroorloofde verder bij de predikatie tegenwoordig te zijn." Daarop antwoordde de pastoor. »Hij meende uit het ontvangen schrijven te moeten besluiten, dat eene of andere klagt betreffende de prediking was verheven geworden; maar hij (dom-pastoor) kon stellig verzekeren, dat niets aanstootelijks, niets dat de militairen op eenigerlei wijze van hun pligt kon aftrekken, in die predikatiën was voorgekomen; hij zou echter, om elke botsing te voorkomen, de katholieke soldaten dispenseeren van de predikatie te aanhooren, maar daarentegen wenschte hij, dat zij, als vroeger, ten 8½ uur de mis zouden bijwonen." Sedert verschenen de soldaten er ten 8½ uur met hunne muzijk; maar in den laatsten tijd heeft men bemerkt dat de muzijk weg bleef. Schrijver dezes onthoudt zich deswege eenige aanmerking te maken.

— In Duitschland houdt de Badensche kerk-quæstie voortdurend de gemoederen bezig; de groote regeringen beginnen zich ongerust te maken over de door den regent-hertog gevolgde gedragslijn in dat treurig konflikt, ontaard in [illegible] godsdienst en welke vervolging door alle verstandigen [illegible] ten strengste berispt wordt.

— Naar men van Berlijn aan de *Postz.* schrijft, zou het Weener kabinet een nota aan het groothertogelijk Badensche ministerie hebben gezonden, waarin gezegd wordt dat ter bewaring der inwendige rust van Duitschland, Oostenrijk niet kan toestaan dat het kerkelijk konflikt voortduurt, verders het Badensche ministerie aanbevelende gehoor te leenen aan de billijke eischen van den Aartsbisschop van Freiburg.

Gedurende zijn verblijf te Munich heeft Z. M. Franciskus Josefus ernstig met de botsing in Baden zich bezig gehouden. De jonge Keizer heeft bij zich ontboden den heer Philippsberg, zijn gezant te Karlsruhe, en zich lang met dezen onderhouden betrekkelijk de te nemen maatregelen, om eene verzoening te bewerkstelligen tusschen het gouvernement en de geestelijkheid van het Hertogdom. 't Is te hopen dat de oplossing nabij zij en ze aller belangen moge bevredigen.

De hooge geestelijkheid van Oostenrijk en Hongarije heeft den Aartsbisschop van Freiburg hare sympathie betuigd in deelnemende adressen, die het moedig gedrag van den Kerkvoogd grooten lof toezwaaijen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 12 Januarij.

BEVALLEN (10 Jan.): S. J. Ulrici, geb. Estoppeij, Z. - A. M. H. Meijer, geb. van Tyen, D. — (11 Jan): A. C. Goedkoop, geb. Goudt, D. - M. E. van Coeverden, geb. van Gurtzgen, Z.

OVERLEDEN (8 Jan.): H G Fleumer, 18½ j - A Bisschop, geb van der Velden, 50 j. - W. C Homulle, 4 m. — (10 Jan.): A. D. Willink van Bennebroek, 70 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 11 Jan. Belg. leen. 2½ pc. 51, 1840, 1842 4½ pc. 92¼ 1852, —; Spanje 1—3 pc. 20; Binnenl. 3 pc. 38⅝. Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 74

PARIJS, 11 Jan. Fransche 3 pc. 70.40; 4½ pc. 99.—; Spanje 3 pc. Binnenl. 37½; id. 1 pc. —; Russen 4½ pc. 92½; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 —.

LONDEN, 11 Jan. Consols 92⅝ a —; 3 pc. Spanje buitenl. 42 a —; 1 pc. dito 20¼ a —; Comité-Bewijzen 4½ a —; Passive 4½ a —; Rusl. 5 pc. 107 a —; 4½ pc. dito 88½ a —; Holl 4 pc. 94½ a —; 2½ pc. 61⅝ a —; Braz. 98 a —; Peru 4½ pc 64 a —; Gren. uitg. 6¼ a —; id. werk. 19½ a —; 3 pc. Mexiko 22⅞ a —; 4 pc. Portugal 39 a —; Ebuador 4½ a —.

WEENEN, 11 Jan. Met. 5 pc. 91⅝; Bank-Aktien 1306; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 12.03; Zilver 22½.

BERLIJN, 11 Jan. Pruissen 3½ pc. 90; Loten —; Rusland Stiegl. 4½ pc. —; Pools. 4 pc. —; Loten fl. 500 —; Oost. Met. 5 pc. —; Amsterdam zigt —, id. 2/m. —.

HAMBURG, 11 Jan. Rusl. Cert. —; Den. 3 pc. —; 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. —; Spanje 1 pc. 19; Binnenl 3 pCt. 36¼; Mexiko —.

FRANKFORT, 11 Jan. Met. 5 pCt. 73⅛; W. Bank-Aktiën ——; W. Loten fl. 250, —; Spanje 1 pCt. 20⅝; id. 3 pCt. 38½; Wissel op Weenen —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		11 JAN. 4 u. gebl.	12 JAN. 4 u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	$60\frac{11}{16}$	60⅝	à	60¾	$60\frac{11}{16}$
Dito Dito	3 „	$72\frac{11}{16}$	72⅝	„		
Dito Dito	4 „	91⅛	90⅞	„	91	$90\frac{15}{16}$
Amortisatie	3½ „			„		
Handel-Maatschappij	4½ „		123	„		
Haarlemmermeer	5 „			„		
O. I. Leening 1844	4 „			„		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½ „			„		
Dito Hollandsche dito				„		
Obligatiën	4½ „			„		
België, Certifikaten	2½ „			„		
Dito	4½ „			„		
Dito *Rothschild*	2½ „			„		
Frankrijk, Certifikaten	3 „			„		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5 „	103⅝	103⅞	„	104	
Dito A°. 1828—1829	5 „		102¾	„		
Inschr. op 't Grootboek	6 „			„		
Dito Certifikaten	6 „			„		
Certifikaten te Hamburg	5 „			„		
Negot. 1831 en 1833	5 „	92½	92½	„		
Negot. 1840	4 „	86½		„		
Dito *Stieglitz*	4 „	85¼		„		
Dito Nieuwe	4 „			„		
Nieuwe Engelsche	4½ „	90⅝	90¾	„		
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1 „	$20\frac{1}{16}$	20⅛	„	$20\frac{3}{16}$	
Nieuwe	3 „			„		
Binnenlandsche	3 „	$38\frac{7}{16}$	$38\frac{7}{16}$	„	$38\frac{9}{16}$	38½
Cert. Coup. Sp. Com.		$4\frac{7}{16}$	4½	„	$4\frac{9}{16}$	
Amortisable Schuld				„		
Portugal, te Londen	3 „	35⅛	35¼	„	$35\frac{7}{16}$	$35\frac{5}{16}$
Dito Uitgestelde				„		
Weener Bank	5 „			„		
Dito	4 „			„		
Metalliek 1816—1852	5 „	70¾	70	„	70⅝	
Dito 1847	2½ „	36¼	$36\frac{1}{16}$	„	36¼	
Dito 1851 en 1852	2½ „	36¼	$36\frac{1}{16}$	„	36¼	
Dito 1849	5 „	85⅞	86¼	„	86½	
Dito Letter B	5 „	85⅞	86¼	„	86½	
Aand. ƒ 500 bij *Rothsch.*				„		
Dito - 250 dito 1839				„		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 „			„		
Polen, Obligatiën	4 „			„		
Aandeelen 1835		153		„		
Dito met Loting fl. 500				„		
Sardinië, te Londen	5 „			„		
Denemarken, dito	5 „			„		
Peru, dito	4½ „			„		
Grieken, te Londen	5 „			„		
Philadelphia, bij *Hope en C°.*	5 „			„		
Dito te Londen	6 „			„		
Dito Bank			$3\frac{11}{16}$	„	3¾	
Louisiana, te Londen	5 „			„		
Brazilië, te Londen 1824	5 „			„		
Dito 1843	5 „			„		
Grenada, dito à £ 100	2½ „			„		
Dito Uitgestelde		6⅞	$6\frac{15}{16}$	„	6⅞	
Ecuador				„		
Mexiko, te Londen £ 100	3 „	22¼	$22\frac{5}{16}$	„	22⅜	$22\frac{5}{16}$
Dito Onbepaalde	3 „	22¼	22¼	„	22⅜	22⅜
Venezuela, te Londen	3¼ „		28	„	28⅛	
Dito Uitgestelde	1 „		11¾	„		

Bij tamelijk veel handel in de hoofdsoorten van Holl. en vreemde effekten, was onze fondsenmarkt heden williger, zonder dat eene derzelver eenige afzonderlijke vermelding verdienen.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	ƒ [illegible]	[illegible]		[illegible]
»	zigt	» 55⅞	Napels		» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg		» 1.84
»	1/m.	» 55⅛	Weenen	6/w.	» 28½
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg		» 35⅜
Cadix		» 242	Frankfort		» [illegible]
Seville		» 239	Hamburg	2/m.	» $35\frac{5}{16}$
Bilbao		» 240	»	zigt	» $35\frac{7}{16}$
Lissabon	»	» 40¼	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 40¼	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45½	Rotterdam		» ⅛

HANDELSBERIGTEN.

Algemeen Overzigt van den Handel in het Jaar 1853.

GRANEN. TARWE en ROGGE. In de eerste zes maanden van het afgeloopen jaar was de handel van weinig omvang, hoewel de prijzen steeds vooruitgingen. — In de maanden Julij en Augustus handelde men met de grootste voorzigtigheid en gaven de importeurs over het algemeen, de voorkeur aan eene kleine doch zekere winst, boven de onzekerheid eener spekulatie, hoewel de berigten gestadig inkwamen, dat de oogst in het west- en zuidwestelijk gedeelte van Europa over het algemeen klein zoude uitvallen. — De nadeelige en herhaalde teleurstellingen der laatste jaren, had men zoo spoedig nog niet vergeten en eerst in de helft van September zag men algemeen in, dat de omstandigheden werkelijk zorg-

wekkend waren. Een onophoudelijke levendige aftrek voor de consumptie, sterke aanvragen voor het buitenland, en de door alle regeringen bijna gelijktijdig toegestane vrije invoer van Granen, opende den ongeloovigsten de oogen en moedigde tot nieuwe ondernemingen aan, maar hierbij stortte men op bijna onoverwinbare hindernissen. — Het zuiden van Rusland en de Donau-Vorstendommen hadden tot matige prijzen groote graanschuren, maar er ontbraken schepen ter verzending; ook bleven de prijzen aan de Export-plaatsen bijna geheel stationair, daarentegen stegen de vrachten tot eene zoo ongekende hoogte, dat de meeste, ja zelfs de zeer ruim gerekende orders, uit gebrek aan scheepsruimte bijna geheel onuitgevoerd bleven. Dit veroorzaakte, dat ten spijt der belangrijke prijsverhooging op onze markt, er in verhouding slechts weinig is aangevoerd kunnen worden, zoodat wij dit jaar met eenen ongekenden kleinen voorraad sluiten. De Voorraad op deze plaats bedraagt namelijk:

Van Tarwe 4800 last tegen

31 December 1852.	31 December 1851.	31 December 1850.
10,000 last.	9,000 last.	7,300 last.

Van Rogge 8600 last tegen

31 Dec. 1852.	31 Dec. 1851.	31 Dec. 1850.	31 Dec. 1849.
19,000 last.	20,000 last.	28,400 last.	22,000 last.

Deze versmolten voorraad spreekt duidelijker dan alle argumenten voor den ongehoorden aftrek die plaats gevonden heeft, en zal het niet te verwonderen zijn, dat de eigenaars door de kleine aanvoeren, die in de aanstaande maanden te verwachten zijn, meer en meer terughoudender zullen worden, en elke nieuwe groote afdeening, ook verhoogde prijzen zullen medebrengen. Op 31 December 1852 gold 129 ℔ goede bonte Poolsche Tarwe *f* 320 en 118 ℔ Archangel Rogge *f* 181, en heden 129 ℔ goede bonte Poolsche Tarwe *f* 500, en 118 ℔ Archangel Rogge a *f* 325, 330.

GARST en HAVER deelden insgelijks in de algemeene gunstige stemming, eerstgemelde heeft eene verhooging van *f* 100 en laatstgemelde eene verhooging van cirka *f* 50 ondergaan, terwijl de handel zich hoofdzakelijk bepaalde tot het binnenlandsche gebruik.

BOEKWEIT. In de eerste 8 maanden van het afgeloopen jaar waren de aanvoeren van het binnenland zeer gering, terwijl die van Holstein en Frankrijk geen eden aftrek hebben ondervonden, zoodat niet alleen het aangevoerde maar ook de gezolderde voorraad bijna geheel werd opgeruimd. — Niettegenstaande men in het laatst van Augustus de zekerheid had bekomen, dat de *Zandboekweit* een ruim en de *Veen* een buitengewoon groot gewas zoude opleveren, stegen de prijzen *f* 30 a *f* 40 per last door inkoopen voor buitenlandsche rekening en dringende behoefte voor plaatselijk gebruik. Door ruimere aanvoeren in de helft van October onderging de markt eene verlaging van *f* 20, op welk standpunt men eenigen tijd is verbleven en zich eerst tegen het sluiten der scheepvaart wederom eenigzints heeft hersteld. — De behoefte blijft groot en het is te verwachten dat bij den kleine voorraad en de hooge prijzen van Rogge en Garst, het Boekweit-artikel ook zelfs bij ruime toevoeren zich zal staande houden.

RAAPZAAD. De prijzen hebben verschillende fluctuatien ondergaan. — Negen Vats Zaad heeft zich van *f* 321 tot op *f* 445 per Last verheven, en bleef tegen het laatst van December op *f* 429. — De voorraad op zolder is merkelijk verminderd en bedroeg 3600 Last tegen 9200 Last in 1852.

LIJNZAAD. De prijzen hebben hierin weinig verandering ondervonden. — De voorraad bestaat uit 1960 Lasten, nagenoeg gelijk aan het voorgaande jaar.

MOSTERDZAAD. Hiervan heeft men zich met een ruimen oogst te verheugen gehad, terwijl de kwaliteit over het algemeen voldoende is bevonden. — De prijzen hebben zich in den beginne op *f* 16 ingesteld en zijn naderhand door sterke vraag voor Engeland tot op *f* 22 voor prima soort gerezen. — De overgebleven voorraad is klein, cirka 3000 mudden, en wordt nu op *f* 24 a 25 voor prima gehouden. — *Geel Mosterd* daarentegen was doorgaans gering van uitkomst en van kwaliteit en daardoor ook moeijelijk voor uitvoer te plaatsen, zeer mooi goed is van *f* 16 tot *f* 18 a 20 gerezen, terwijl ordinair bijna onverkoopelijk is.

KANARIEZAAD. Hierin was de handel bijzonder uitgebreid met oploopende prijzen van *f* 7½ a 8 tot *f* 11½ a 12. — De verzendingen naar het buitenland waren belangrijker dan ooit, waardoor de voorraad zeer opgeruimd is, zoodat de meening voor dit artikel zeer gunstig blijft.

KARWEIZAAD, of inlandsche KOMIJN. De oogst hiervan was vrij voldoende en daar dezelve in het buitenland zeer tegengevallen is, zoo zijn de prijzen van *f* 18 tot 22 gerezen. — Het schijnt dat de Engelsche markt te veel op eens heeft ontvangen, waardoor de vraag opgehouden is, en men nu wel iets lager zoude kunnen teregt komen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 11 Jan. J. A. Knaap, Zeevaart, Batavia. — Voor den wal: P. Schuurman, Nepthunus, Batavia.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 22en November op 4°. 14' Z. Br., 17°. 53' W. L. Zeevaart, Kapt. J. A. Knaap, v Batavia n. Amsterdam. Den 24en November, op 72. N. Br., 22° 30' W. L. Azia, kapt. C. Abrahamsz. Jr., van Amst. n. Batavia.

In ons N°. 2049 van gisteren zijn de volgende zinstorende drukfouten geslopen: Lees, in plaats van *betwijfelen*, in de 2e kolom 37e regel van boven, *beteugelen*; en in de 3e kolom 16e regel van onder, in plaats van *Rijnoever*, *Donauoever*.

Advertentiën.

(3626) Na eene genoegelijke Echtvereeniging van slechts vier maanden ontsliep op heden mijne geliefde Echtgenoote CLASINA METS, in den nog jeugdigen leeftijd van 27 jaren; eene borstziekte maakte een einde aan haar voor mij zoo dierbaar leven.

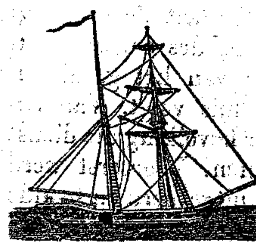
T. W. NIEWINDT.

AMSTERDAM, 7 Januarij 1854.

(3621) Heden overleed alhier ten mijnen huize, mijn beminde Zoon, de Wel-Eerwaarde Heer FLORENTIUS CORNELIS HENRICUS INGEN-HOUSZ, Secretaris van Z. D. H. J. VAN HOOYDONK, Bisschop van Breda, in den ouderdom van 38 jaren, voorzien van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk.

BREDA, Wed. H. F. INGEN-HOUSZ,
den 9 Januarij 1854. geb. HAVERMANS.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Te Rotterdam ligt in Lading naar Curaçao,

voor PASSAGIERS en GOEDEREN, *om spoedig te vertrekken*, het Gekoperd en Kopervast Galjootschip *Maracaibo*, Kapt. C. OUWEHAND. Te bevragen bij den Reeder H. VAN RIJCKEVORSEL, of bij de Cargadoors HUDIG & BLOKHUYZEN. (3620)

APOTHEEK.

Een Man, in al de werkzaamheden van de Apotheek en de Chemie ervaren, is door een toeloop van omstandigheden buiten betrekking geraakt, en daardoor buiten staat om op gevorderden leeftijd voor zich en zijne vrouw het noodige levensonderhoud te verdienen. Hij wenscht geplaatst te worden als **Bediende** aan eene *Apotheek* binnen of nabij de stad Amsterdam. Belangstellenden kunnen zich tot bekoming van inlichtingen wenden aan het Bureau van *de Tijd*, Noord-Hollandsche Courant, waar omtrent zijn zedelijk gedrag en zijne bekwaamheid de beste getuigenis kan worden ingewonnen. (3627)

Attentie.

Eene **Jufvrouw** van fatsoenlijke familie, middelbaren leeftijd, R. C. Godsdienst, verscheidene jaren bij eene aanzienlijke familie als **HUISHOUDSTER** werkzaam geweest zijnde, doch door sterfgeval buiten betrekking, wenschte weder als zoodanig geplaatst te worden, ook als **Jufvrouw van Gezelschap**, of ter **Oppassing van een ziekelijken Heer of Dame**; kunnende men van een en ander de beste getuigenissen produceeren en zullende men meer op eene liefderijke behandeling, dan groot salaris letten. Adres onder letter E met *franco* brieven, bij den Boekverkooper W. MAARSCHALKERWEERD te Utrecht. (3628)

H. H. Logement- en Koffijhuishouders, Herbergiers in Steden en Dorpen

wordt aanbevolen, om in hunne gelagkamers ter lezing neder te leggen:

DE HUMORIST,

MAGAZIJN VAN LUIMIGE VERHALEN, LEGENDEN, ANECDOTEN, GEESTIGE GEZEGDEN ENZ.

VOOR VROLIJKE EN ZWAARMOEDIGE NEDERLANDERS.

't Is eene regt aangename lectuur, waarmede zich Heeren en Dames, Burgers en Boeren, Mannen en Vrouwen, Bejaarden en Jongelieden, in één woord allen *die niet levend dood zijn*, gaarne een half uurtje zullen amuseren. Het kost slechts *f* 2.40 in het jaar. Bij alle Boekhandelaren en Post-Directeuren kan men inteekenen en Prospectus en Proefblad ter inzage bekomen.

NB. Voor kleine leeskringen is het ook uitmuntend geschikt. (3625)

In den loop van het jaar 1853 zijn bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, de volgende Werken gedrukt, uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

I.	**Wie was Maria Monk**, de zoogenaamde Zwarte Non? Derde Druk	*f* 0.25
II.	**De Geschiedenis onzes Vaderlands.** Openbare Brief aan de Heere J. J. VAN DER HORST, door J. A. ALBERDINGK THIJM	» 0.20
III.	**De Levens van Gods Lieve Heiligen**, voor elken dag van 't jaar; benevens **Oefeningen, Gebeden en enkele Hymnen**, door H. J. C. VAN NOUHUYS. 1e Deel. (Voor de maanden Januarij, Februarij en Maart.)	» 0.50
IV.	**Het Voorgeborgte** en andere Gedichten van J. A. ALBERDINGK THIJM. Royaal 8vo, gebonden in karton	» 1.60
V.	**Kruisliederen.** Een vijftal Dichtjens van ADRIANUS POIRTERS, Priester, van de Societeit der Jezuieten, op nieuw uitgegeven door J. A. A. ALBERDINGK THIJM. In rood en zwart gedrukt	» 0.20
VI.	**De Kruisberg**, door J. VAN DEN VONDEL. Prijs 5 Cents. Bij 25 stuks	» 0.75
VII.	**Ecce Homo.** Geestelijk Gedicht, door denzelfden. Prijs 5 Cents. Bij 25 stuks	» 0.75
VIII.	**Hartebreker.** Een Kruislied van denzelfden, waarachter: **Gebed aan Jesus Christus**, door denzelfden. Te zamen 5 Cents. Bij 25 stuks	» 0.75
IX.	**Geertruida van Oosten.** Geschiedenis van een Delftsch Begijntjen, uit de XIVe eeuw, door J. A. ALBERDINGK THIJM. Met 2 platen van Dd. Dujardin, in 't formaat van de werken van Conscience	» 0.50
X.	**Is 't hetzelfde wat men gelooft, zoo men maar braaf leeft?** Vijfde antwoord van Deodatus	*f* 0.12½
XI.	**Trouw.** Een Huldegroet aan Zijne Majesteit Koning Willem den Derde, bij zijn bezoek van Amsterdam, in Grasmaand, 1853, door J. A. ALBERDINGK THIJM	» 0.15
XII.	**De Katholieke Kerkregeling** in ons Vaderland, door J. A. ALBERDINGK THIJM	» 0.20
XIII.	**Woord van een eenvoudig Burgerman, aan zijne Landgenooten**, bij de tegenwoordige aangelegenheden	» 0.20
XIV.	**Een Dorpspraatje** over de Bisschoppen	» 0.20
XV.	**Inlichtingen en Opmerkingen over het adres der Bisschoppelijke Klerezij** aan Z. M. den Koning gedagteekend 14 April 1853. (1 Joann. II: 19.) Aangeboden aan Katholieken en Protestanten, door een R. C. Pastoor	» 0.25
XVI.	**De Levens van Gods Lieve Heiligen**, Tweede Deel. (Voor de maanden April, Mei en Junij.)	» 0.50
XVII.	**De Revolutionnaire Middelen der Antirevolutionnaire partij**, door N. J. N.	» 0.20
XVIII.	**Nieuwe Inlichtingen en Opmerkingen der Oud-Bisschoppelijke Klerezij** onder de Oude Staats-Kerk en later. Aangeboden aan Katholieken en Protestanten, door H. J. SONJEE, R. K. Pastoor te Noordwijk.	» 0.20
XIX.	**Zwart op Wit.** Dichtverscheidenheden, door Dr. J. NOLET DE BRAUWERE VAN STEELAND. Voorafgegaan door een Brief van J. A. ALBERDINGK THIJM aan den Schrijver	» 1.00
XX.	**Een Woord over de Inquisitie.** Kanteekening op het jongste geschrift van Dr. Engelen, door J. A. ALBERDINGK THIJM	» 0.30
XXI.	**Eenige Woorden** tot de Heeren Ameshoff, Dr. van Bell, van Berkum, Dr. Boon, Burgerhoudt, Dr. van Campen, Diehl, van Doesburgh, te Gempt, Denier van der Gon, Dr. Hofstede de Groot, van Hasselt, Hooijkaas Herderschee, Dr. van Herwerden, CHz. Kits van Heijningen, van der Hoeve, van Hoogstraten, Jans, Dr. Benninck Jansonius, Dr. de Jongh, Dr. Junius, de Keyser, Kindermann, Dr. Rutgers van der Loeff, Dr. Meijboom, Dr. Roldanus, Dr. Haverkorn van Rijsewijk, Sannes, Dr. Simons, Steenhoff, Swiers, Dr. Thoden van Velsen, U. W. Thoden van Velsen, Veldwijk. Na het lezen van hun Manifest aan de Evangelische Christenen	» 0.20
XXII.	**Lettre a l'Auteur de la Brochure**, intitulée: Défense des Sociétés Sécrètes Protestantes dans les Pays-Bas	» 0.25
XXIII.	**Rosario.** Eene Spaansche Geschiedenis, door den schrijver van Lorenzo	» 0.40
XXIV.	**Een Lees en Gezangboekjen voor de Jeugd**, uitgegeven door J. A. ALBERDINGK THIJM	» 0.50
XXV.	**Volks-Almanak voor Nederlandsche Katholieken**, in het jaar des Heeren 1854, bij-een-gebracht door Jos. ALB. ALBERDINGK THIJM en H. J. C. VAN NOUHUYS	» 0.40
XXVI.	**Lees-Museum voor Katholieken van alle standen**, 1e Jaargang (Nieuwe serie)	» 3.00

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever